

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ
ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ-δικηγόρος
Ταχ.Δ/ση : Λεωφ. Λίμνης Μαραθώνος 29
Τηλ:2132030600 FAX:2132030630

Αγ. Στέφανος: 30.10.13
Αρ. Πρωτ:

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ: 1. κ. Δήμαρχο ΔΗΜΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ
2. κ. ΠΡΟΕΔΡΟ ΟΙΚ/ΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
3. Δ/ΝΣΗ ΟΙΚ/ΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ- Τμήμα Λογιστηρίου

ΘΕΜΑ: Εισήγηση/γνωμοδότηση επι αιτήματος **κ. ΠΑΣΙΠΟΥΛΑΡΙΔΟΥ ΔΕΣΠΟΙ-ΝΑΣ** προς αποζημίωση ηθικής βλάβης ποσού <10.000>€

ΣΧΕΤ. 1. Η με αρ.πρωτ. 25927/31.7.13 αίτηση/Καταγγελία
2. το με αρ.πρωτ. 28491/30.8.13 έγγραφό μας περι αναζήτησης απόψεων
3. το με αρ.πρωτ. 30563/12.9.10 έγγραφο της Δ/νσης Περιβάλλοντος
4. το με αρ.πρωτ. 28491/23.9.13 έγγραφο της Δ/νσης Τ.Υ

-----000-----

ΑΙΤΗΜΑ: Με την υπο άνω σχετικό αίτηση ζητείται η εκ μέρους του Δήμου **καταβολή αποζημίωσης της ηθικής βλάβης** ποσού -10000-€ που φέρεται οτι υπέστη η αιτούσα εξαιτίας προβαλλόμενου ποδοκνημικού τραυματισμού της στις 28.7.13 και ώρα 19.30 απο "στραβοπάτημα" λόγω λακούβας επι της συμβολής της οδού Σολωμού και Αργυρουπόλεως στη Δ.Κ Δροσιάς.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

1.1.] Στο αρ. 75 παρ. 1 περ. γ 11 του ΔΚΚ (ν. 3463/2006) ορίζεται ότι << Στην αρμοδιότητα των Δήμων εμπίπτει **η μέριμνα και λήψη μέτρων για τη προστασία της ζωής και της περιουσίας των κατοίκων, όπως ο έλεγχος σήμανσης των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς και της τήρησης των υποχρεώσεων αυτών που εκτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά και εργαλεία στις οδούς του δημοτικού ή κοινοτικού δικτύου....**>>, κατά δε τη παρ. **γ13** στην αρμοδιότητα των Δήμων ανήκει «η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινοχρήστους χώρους».

1.2. Σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 5 παρ. 3 του Ν. 3155/1955 «Περί κατασκευής και συντηρήσεως οδών» (ΦΕΚ Α'63) «**Αι Δημοτικά και Κοινοτικά**

Οδοί κατασκευάζονται, ανακαινίζονται και συντηρούνται υπο των οικείων Δήμων και Κοινοτήτων...»

1.3. Στο αρ. 82 περ. α του ν. 3852/10 ορίζεται ότι "ο πρόεδρος της Τ.Κ μεριμνά για την καλή κατάσταση του δικτύου εσωτερικής και αγροτικής οδοποιίας της Τ.Κ εποπτεύοντας τις εργασίες συντήρησης.."

1.4. Σύμφωνα με το αρ. 72 ν. 3852/10 «1. Η Οικονομική Επιτροπή είναι όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του δήμου και έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α)...β)...γ)...δ)...ε)...στ)...ζ)...η) ...θ)...ι)...ια)...ιβ)...ιγ)...ιδ) «αποφασίζει για το δικαστικό συμβιβασμό και **τον εξώδικο συμβιβασμό** ή την κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο μέχρι ποσού τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, 2. Για τις περιπτώσεις ιβ', ιγ' και ιδ' της προηγούμενης παραγράφου, **η απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου**, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης.»

Από τις ανωτέρω διατάξεις του Δ.Κ.Κ (Ν. 3463/06) συνδυαστικά με τις νέες του 'ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ' (Ν.3852/10). προκύπτει ότι οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν να καταρτίζουν για όσα θέματα δεν εξέρχονται από τη δυνατότητά τους αυτή, εξώδικο ή δικαστικό συμβιβασμό που γίνεται κατά τον διαγραφόμενο από την ως άνω διάταξη τρόπο με τις εντεύθεν ουσιαστικές και δικονομικές συνέπειες.

2.1.] Οι προϋποθέσεις της ευθύνης για παράνομες ζημιογόνες πράξεις του Δημοσίου κατ'αρ. 105 Εισ.Ν.ΑΚ είναι οι ακόλουθες: α) η πράξη ή παράλειψη πρέπει να προήλθε από όργανο του ΝΠΔΔ, β) η πράξη ή παράλειψη πρέπει να ανήκει στην περιοχή της «κυριαρχικής διοικήσεως», γ) να έγινε «κατά την ενάσκηση της ανατεθειμένης δημόσιας εξουσίας, δ) η πράξη να είναι παράνομη, ε) η πράξη πρέπει να παρέβη διάταξη μη κειμένη χάριν του γενικού συμφέροντος, στ) η πράξη ή παράλειψη πρέπει να προξένησε ζημία , ανάμεσα δε στην πράξη και στη ζημία πρέπει να υπάρχει αιτιώδης συνάφεια και αυτή η αιτιότης της συναφείας πρέπει να είναι πρόσφορη .

2.2. Εξάλλου κατά το αρ. **932 ΑΚ** σε περίπτωση αδικοπραξίας, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, μπορεί να αναζητηθεί (και να επιδικασθεί) **εύλογη, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Αυτό ισχύει ιδίως για εκείνον που έπαθε προσβολή της υγείας, της τιμής ή στερήθηκε την ελευθερία του.** Από την τελευταία αυτή διάταξη συνάγεται ότι η ηθική βλάβη αποτελεί –καταρχήν- παρεπόμενη συνέπεια της αδικοπραξίας και συνεπώς για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη

αδικοπραξίας υπο την έννοια που προαναφέρθηκε, εκ της οποίας να επήλθε ηθική βλάβη σε εκείνον που την επικαλείται

2.3. Κατά το άρθρο **57 ΑΚ**, όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητα του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον, κατά δε το άρθρο 59 του ΑΚ στις περιπτώσεις των δύο προηγούμενων άρθρων (στα οποία περιλαμβάνεται και το άρθρο 57), το Δικαστήριο με την απόφαση του, ύστερα από αίτηση αυτού που έχει προσβληθεί, και αφού λάβει υπόψη το είδος της προσβολής μπορεί επί πλέον να καταδικάσει τον υπαίτιο να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη αυτού που έχει προσβληθεί. Η ικανοποίηση συνίσταται σε πληρωμή χρηματικού ποσού, σε δημοσίευμα, ή σε ο,τιδήποτε επιβάλλεται από τις περιστάσεις. Με τις παραπάνω διατάξεις προστατεύεται το δικαίωμα της προσωπικότητας, το οποίο αποτελεί πλέγμα αγαθών που συνθέτουν την υπόσταση του προσώπου με το οποίο είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα. Τέτοια προστατευόμενα αγαθά είναι, εξάλλου και η τιμή κάθε ανθρώπου, η οποία αντικατοπτρίζεται, στην αντίληψη και την εκτίμηση που έχουν οι άλλοι γι' αυτόν, η ψυχική υγεία και ο συναισθηματικός κόσμος το ατόμου. **Προϋποθέσεις για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων είναι:** α) η προσβολή του δικαιώματος της προσωπικότητας η οποία προκαλείται με οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη τρίτου με την οποία διαταράσσεται η κατάσταση που υπάρχει σε μία ή περισσότερες εκδηλώσεις της σωματικής, ψυχικής, πνευματικής και κοινωνικής ατομικότητας του βλαπτόμενου κατά τη στιγμή της προσβολής, β) η προσβολή να είναι παράνομη, πράγμα που συμβαίνει όταν η προσβολή γίνεται χωρίς δικαίωμα ή κατ' ενάσκηση δικαιώματος, το οποίο όμως είναι από άποψη έννομης τάξης μικρότερης σπουδαιότητας, είτε ασκείται υπό περιστάσεις που καθιστούν την άσκηση αυτού καταχρηστική σύμφωνα με το άρθρο 281 ΑΚ ή το άρθρο 25 παρ. 3 του Συντάγματος και γ) για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης και πταίσμα του προσβολέα.

2.4. Το αίτημα ή η αξίωση που επιδιώκει την υποχρέωση του υπαιτίου σε καταβολή χρηματικού ποσού, ως αντιστάθμισμα του φυσικού ή ψυχικού πόνου που προκλήθηκε στον αιτούντα από συγκεκριμένη συμπεριφορά του υπαιτίου, εκτός από τα συνήθη στοιχεία πρέπει να περιέχει αναφορά της προσβολής και του παράνομου χαρακτήρα της.

Ειδικότερα από την διάταξη του αρ. 932 Α.Κ προκύπτει ότι ο αδικηθείς, που επιδιώκει, λόγω ηθικής βλάβης την οποία υπέστη από τον αδικοπραγήσαντα, επιδίκαση εύλογης χρηματικής ικανοποίησης, οφείλει για να είναι ορισμένο το αίτημα και η αξίωσή του, ως προς την έννοια της εύλογης ικανοποίησης, να

εκθέτει τις συνθήκες τελέσεως της αδικοπραξίας, το είδος της προσβολής του, την βαρύτητα και την έκταση της βλάβης, το βαθμό της προσβολής της προσωπικότητας, το βαθμό του πταίσματος του υπαιτίου και την περιουσιακή και κοινωνική κατάσταση των μερών.

2.5. Τι είναι η χρηματική ικανοποίηση: Μη περιουσιακή ζημία ή ηθική βλάβη, όροι που χρησιμοποιούνται ως ταυτόσημοι στον Αστικό Κώδικα, είναι ο αντίκτυπος στην ηθική, στην ψυχική ή σωματική συγκρότηση του προσώπου, συνεπεία προσβολής οποιουδήποτε δικαιώματος ή εννόμου συμφέροντος ή μη περιουσιακού αγαθού, απ' αυτά που απαριθμούνται ενδεικτικά στην ΑΚ 932 εδ. 2 (υγεία, τιμή, ελευθερία), νοουμένη ως συνισταμένη του πλέγματος των σύγχρονων κοινωνικών και ηθικών αξιών, **για την οποία ο νόμος θεσπίζει παροχή, κατά την ελεύθερη κρίση του δικαστή**, χωρίς να δίνει ούτε νύξη αντικειμενικής αντιστοιχίας μεταξύ είδους προσβολής και ψυχικού αντικτύπου.

Όπως αναφέρθηκε κατά την ΑΚ 932 ο ζημιωθείς έχει αξίωση για εύλογη χρηματική ικανοποίηση. Η εκτίμηση του ύψους της «εύλογης» χρηματικής ικανοποίησης αποτελεί ένα πολύ δυσχερές πρόβλημα εν όψει του ότι πρέπει να εκφραστεί σε χρήμα ένα μέγεθος που δεν έχει αγοραστική ή εμπορική αξία και, όπως χαρακτηριστικά τονίζεται, δε μπορεί να ευρεθεί η αντιστοιχία του σε «βάρος χρυσού». Η αδυναμία του νομοθέτη να διαμορφώσει μια δογματικά άρτια έννοια της μη περιουσιακής ζημίας και ένα αντικειμενικό οικοδόμημα αντικειμενικών κριτηρίων επιμετρήσεως, επιτρέπει στο δικαστή να λάβει υπόψη διάφορα στοιχεία για τον προσδιορισμό του ποσού της ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης. Τα κριτήρια της «εύλογης» χρηματικής ικανοποίησης πρέπει να επαναπροσδιορίζονται κάθε φορά, με λήψη υπόψη όλων των λειτουργιών που αποσκοπούν κυρίως στην ανακούφιση του παθόντος από την λύπη, την στεναχώρια ή τον πόνο που του προκάλεσε η προσβολή ενός περιουσιακού εννόμου αγαθού ή κάποιου αγαθού της προσωπικότητας, με αξιολόγηση και στάθμιση όλων των διαμορφωτικών συνθηκών κατά τον κρίσιμο χρόνο προσδιορισμού της εύλογης χρηματικής ικανοποίησης, ο οποίος είναι ο χρόνος της πρώτης επ' ακροατηρίου συζητήσεως της υποθέσεως στον πρώτο βαθμό και όχι απλώς ο χρόνος της προσβολής. Δεν πρέπει όμως να μελετηθεί και να συνυπολογισθεί μόνο το σύνολο των υφισταμένων σ' αυτό το χρονικό σημείο συνθηκών, αλλά επίσης και η θεατή εξέλιξη που αναμένεται στο μέλλον. Το «εύλογο» της χρηματικής ικανοποίησης δε σημαίνει ότι το επιδικαζόμενο ποσό

ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης πρέπει να είναι κατά αναλογία χαμηλό. Αντίθετα η θεωρία έχει αντιταχθεί έντονα και με προϊύσα επιτυχία στην υφισταμένη παλαιότερα στον χώρο της νομολογία τάση να επιδικάζονται αναλόγως μικρά ποσά. Ο δικαστής της ουσίας αφήνεται από το νόμο ελεύθερος κατά τον προσδιορισμό της «εύλογης» χρηματικής ικανοποίησης. Ο νομοθέτης όταν πρόκειται για επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, λόγω αδυναμίας προσδιορισμού εκ των προτέρων αντικειμενικών κριτηρίων επιμετρήσεως, παρέχει εξουσία στο δικαστή να μπορεί να κρίνει σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση όπως θα έπραττε ο ίδιος (ο νομοθέτης) αν επρόκειτο να ρυθμίσει με νόμο την συγκεκριμένη διαφορά. Ο νόμος δεν περιορίζει τη διακριτική ευχέρεια του δικαστή της ουσίας, ώστε αυτή υπόκειται μόνο στα γενικά όρια (δεν πρέπει να είναι αυθαίρετη, να προσκρούσει στις αρχές της λογικής, και στα διδάγματα της κοινής πείρας κλπ.).

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ:

Όπως προαναφέρθηκε, από τις διατάξεις του ΔΚΚ ερμηνευτικά παρέχεται η δυνατότητα του εξωδίκου συμβιβασμού, επί περιπτώσεων που υφίσταται πραγματική ζημία που αποδεικνύεται από τα σχετικά παραστατικά.

Ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι από κανένα εκ των στοιχείων που τέθηκαν υπόψη μας δεν επιβεβαιώνονται τα πραγματικά περιστατικά της εν λόγω υπόθεσης και δεν θεμελιώνονται οι προεκτεθείσες προϋποθέσεις των αρ. 105 του ΕισΝ, αρ. 57 & 932 ΑΚ, ούτε πλευράς μας δύνανται να εκτιμηθεί και αποτιμηθεί η ηθική βλάβη της αιτούσας, ούτε η Οικονομική Επιτροπή έχει τέτοια αρμοδιότητα, αφού σύμφωνα με τα παραπάνω, η ζητούμενη με την εξεταζόμενη αίτηση αποζημίωση της ηθικής βλάβης, ως μη μετρήσιμο μέγεθος, έχει από τον νόμο ανατεθεί στη κρίση του δικαστή της ουσίας.

Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πέραν της θεμελίωσης ή μη της εν λόγω αίτησης, έχουμε την άποψη ότι δεν υφίσταται δυνατότητα αποδοχής της, όχι από λόγους βασιμότητας, αλλά επειδή δεν υφίσταται εκ του νόμου αρμοδιότητα και δυνατότητα εκτίμησης της ζητούμενης χρηματικής ικανοποίησης για την κρίση της οποίας παραπέμπουμε στην κατά τις άνω διατάξεις αρμοδιότητα των Δικαστηρίων.

Ο ΣΥΝΤΑΞΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ'ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ
ΔΗΜΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ

ΚΟΙΝ: 1. Γ.Γ 2. ΑΝΤ/ΧΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ 3. ΑΝΤ/ΧΟ Τ.Υ

ΔΙΑΝ: 1. ΑΡΧΕΙΟ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ 2. ΓΕΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ 3. ΑΡΧΕΙΟ ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

ΥΠΟΘΕΣΗ

ΠΑΣΙΠΟΥΛΑΡΙΔΟΥ 2

**ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΠΟ
ΣΤΡΑΒΟΠΑΤΗΜΑ ΣΕ
ΛΑΚΟΥΒΑ**